

Leħen is-Socjetà Mužikali
San Lawrenz
Belt Vittoriosa A.D. 1883

#MagħqudinFlimkien

Welcome to BeBirgu!

BeBirgu

BeBirgu is Birgu's newest place to be!
Situated in the completely renovated
SAN LAWRENZ Band Club at the Victory Square.

BeBirgu welcomes you every day of the year
for drinks and great food
served in a European Brasserie setting
with a nice lounge style open air patio.

BeBirgu, San Lawrenz Band Club
Victory Square, Birgu

Tel: 77220077 | E-mail: Ed@bebirgu.com

Olde City Pub *is the Best*

Restaurant, Take Away & Pizzeria

Prop. Michael Darmanin

99, St Lawrence Street, Vittoriosa

Tel: 21 663 614

Fava Woodworks Co. Ltd.

KW 17B, Corradino Industrial Estate, Paola

Tel: 2182 7650

Manufacturers of all types of Wooden Mouldings

*Showrooms at the Factory and
80, St. Joseph High Road, Hamrun*

SPECIAL PRICES FOR FURNISHED FLATS OWNERS

**Unlimited Designs...
...Within Your Budget**

Traditional, Classic & Modern Frames

- Swept Frames
- Customised Mirrors
- Prints
- Paintings
- Photos
- Posters
- Canvas / Stretching
- Mount Cutting
- Certificates & Diplomas
- Local & Foreign Artists
- Museum Glass
- Contract Works Undertaken
- Professional & Efficient Service Guaranteed
- Interior Designers Are Welcome

Specialising in Made-To-Measure Framing

Opening Hours:

Monday To Friday From: 7:00am Till 2:00pm

Saturdays By Appointment

www.gemelliframming.com

GEMELLI
FRAMMING

With Over 30
Years Experience

Contact Ray Or
Marianne
On 21 412 124
Or 99 495 263
Email: gemelliframming@gmail.com
1/2A Fl. 1st fl. P-Block, Mosta

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

Il-Kelma tal-President

Bjorn Callus

Bejna sena gdida, fejn is-sena ta' hajja normali bit-thabbira fl-ahhar jiem tas-sena 2020 li wasal il-vaccin f'Malta u beda jiġi amministrat. Forsi l-entużjażmu ta' din l-ahbar ġera ftit b'kulhadd u forsi immagħajnej ritorn b'mod pjuttost immedjat lejn in-normalita` kif nafuha. Sfɔrġitatament m'huhwex hekk. Ir-ritorn lura lejn il-hajja kif konna nafuha ser jiehu żmien, u ser isir b'mod gradwali. Għaldaqstant, il-paċċenja u l-kalma huma kruċjali f'kulhadd. Forsi tghidu imma ha nerġġu bla' Gimħa Kbira u Rxox? U bla' Festa? Ser nibqgħu msakkrin id-dar? Il-verita` hi li sakemm jithabbar mod iehor mill-awtoritajiet tas-sahha, iva hemm bżonn li nkomplu nevitar hrug u li niltaqgħu ma tant nies kif konna mdorrjin.

B'saqajna mal-art u b'sens ta' realiżmu, personalment nahseb li l-Festi esterni marbutin mal-Ġimħa Mqaddsa u l-Għid il-Kbir ma jsirux, imma nittama b' qalbi kollha li jsiru dawk interni fil-Knisja. Rigward il-Festa, nemmen ukoll li għadu kmieni wisq. It-tama ma tmut qatt, imma l-appell tiegħi hu biex nistennew b'kalma u kawtela u naraw xi jkun deċiż mill-awtoritajiet. Li hu żgur, il-każin tagħna flimkien mal-entitajiet l-oħra tal-Festa ser inkunu kawtu u responsabbi kif dejjem konna. Fil-fatt, nixtieq nieħu spunt minn dan u ma nistax ma nikku kummentax b'diżappunt kif ġerti entitajiet mužikali f'pajjiżna qed ikunu irresponsabbi bizzejjed li jlaqqgħu numru mdaqqas ta' mužičisti f'ambjent magħluu u jsiru l-provi sabiex jittella' xi kuncert. L-unika standard minimu qed ikun id-distanza soċċali u forsi xi bieb jew tieqa miftuha biex tiċċirkola l-arja. Imma ejja nkunu realisti... ir-riskju hemm qiegħed, u qed jiltaqgħu persuni li żgur mhux fl-istess dik l-imsejha bubble. Għalhekk il-kumitat tas-Socjeta` tagħna ha d-deċiżjoni għaqlja li sakemm is-sitwazzjoni tal-pandemija tibqa' kif inhi, ma jlaqqax il-mužičisti taħbiq sabiex idoqu, imma daqq isir biss barra fl-apert.

F'dar-rigward nonqos jekk ma nirreferix ghall-inizjattiva li hadet is-Socjeta` tagħna lejlet il-Milied, fejn permezz ta' 10 mužičisti mxerrdin fil-għalli ja' koll sular fil-faċċata ta' Palazzo Huesca, ferrhet u wasslet dak il-hoss helu bandistiku lill-poplu Vittoriosan permezz tad-daqq tal-ghanjiet tal-Milied. Kienet siegha verament pjacevoli u jien li kont qed indoqq ukoll qabadni l-bard nisma hoss ta' banda f'Beltħna, wara tant żmien fejn ma kellniex iċ-ċans li nisimghuh minhabba l-pandemija.

U propju fi żmien il-Milied, mill-Hadd

20 ta' Diċembru sal-Hamis 24 ta' Diċembru, V-SL Media, li hi ffurmata mill-entitajiet tal-Festa ta' San Lawrenz, reġgħet kienet i-mpejja tata' b'5 iż-żejjem xandriet fuq il-meżzi soċċali. Għal darb'ohra, kienet esperienza suċċess, bi programmi kważi kollha live, b'numru ta' segwaci mill-isbah, u fuq kolloks b'maratona ta' xandir live ghall-6 sieghat shah fejn ukoll ingħabru fondi ghall-festa ta' San Lawrenz. Ma nistax ma nirringrazzjax lill-poplu Vittoriosan tal-ġenerosita` sabiha tiegħu, kif ukoll lill-isponsors ewlenin speċjalment lill-Fondazzjoni Kottonera, fejn sa fl-ahhar is-somma miġburga kienet ta' madwar €7,000. Bla dubju ta' xejn dan ikompli jimilna bil-kuraġġ biex inkomplu għaddejji b'dan il-progett suċċess.

Naffaxxina ruhi bil-kapaċċita` tagħna l-palmiżi fejn kollha flimkien jirnexxiela naslu għal dan il-prodott mill-isbah u professionali għall-ahhar. Titghaxxa qara' tara l-istampa li kellna, is-set up tal-istudio kif ukoll il-kwalita` tal-audio. Kolloks eż-żikk u kif għandu jkun. Pijunieri mhux tal-isem, imma bil-fatti, u meta nagħmlu xi haġa, nagħmlu sew inkella ma nagħmlu xejn. Dan hu li jagħmilna differenti minn haddiehor. L-idea innovattiva li kellna għamilniha, wettaqniha u žviluppajniha. Ma ddejja qaqnex ninvestu, anzi, u llum ninsabu kburin b'dak li rnexxiela nilħqu filwaqt li nharsu 'l quddiem għal iktar.

Fl-istess waqt, ix-xogħol fil-każin kompla għaddej b'ritmu mill-aqwa. Matul dan l-ahhar perjodu komplejna bil-proġetti u tlestew iktar affarijiet fosthom l-installazzjoni tal-pannelli, għaddejna l-cable tal-istess pannelli, internet fil-każin kullimkien, tlesta x-xogħol ta' rrokk fl-intrata kif ukoll il-presepu li hemm fl-intrata b'dehra ahjar u isbah, tkomplew il-bibien u hafna affarijiet ohra. Ghandha hafna hsbibiet u proġetti kbar quddiemna u ninsabu certi li bid-determinazzjoni nasu fihom ukoll.

L-aktivitajiet ta' deliveries ukoll qed jintlaqgħu tajjeb u sakemm ikun possibbi dawn ser ikomplu. Għaldaqstant l-ikbar grazzi imur lejn dawk kollha li dejjem ituna l-appoġġ tagħhom, għaliex f'sena diffiċċi dawn kienu kruċjali sabiex komplejnejn għaddejji. Grazzi mill-qalb u l-isbah tisliżiet lill-qarrejja kollha.

Il-Kelma tal-President.....	3
Pawlu l-Appostlu tal-Ġnus.....	5
L-esperjenza tal-Pandemija.....	6
Diċembru bir-ritratti.....	7
In-Niċċa tal-Madonna tal-Karmnu	8/9
Tagħrif mill-kċina.....	10
Robert Schumann.....	11/12
Wiċċi imb'wiċċi ma'	
Mark Bugeja.....	12/14

Editur
Simon Farrugia

Riklami
John Attard
Simon Farrugia
Lawrence V. Farrugia

Proof Reading
Bjorn Callus

Ritratti
Melvin Degiorgio
Noel Gauci
Lawrence Parascandolo
Elton J. Randich
Gabriel Treeby Coleiro
Andre Xuereb

Ritratt Faċċata

Bhas-soltu l-ambaxxatur ta' Beltħna u ta' pajjiżna – Il-Banda Vittoriosana San Lawrenz waqt Programm Mužikali f'Viagrande, Sqallija f'Jannar 2018

Stampat

BONNICI'S PRESS
EST. 1924

36, Triq San Pawl, Valletta
Tel: 2122 4607 Mob: 9987 0603
E-mail: emibonni@gmail.com

PJAZZA REGINA VALLETTA

Everybody's Centrepiece

DELICATA
Family Winemaker
Since 1907

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

PAWLU L-APPOSTLU TAL-ĞNUS

Minn Patri Martin Mamo OFM Cap.

Fl-10 ta' Frar, propju 6 xhur prečiż qabel il-festa ta' San Lawrenz, aħna l-Maltin niċċelebraw fin-Nawfraġu ta' San Pawl f'Malta. Diżgrazzja bi Grazzja. Għalhekk illum hsibt li nagħtikom xi tagħrif dwar San Pawl Missierna.

Għad li Sawlu (*San Pawl*), twieled f'Tarsu, fit-Turkija, li f'dak iż-żmien kienet tisseqjah Ċiliċja, Sawlu ma kienx Tork ghax il-ġenituri tiegħi kien Lhud u lil binhom tellghuh jirrispetta l-ligi ta' Mose'. U tant xtaquj jissahħah f dan it-taghlim, li kienu jibagħtuh ta' spiss fil-belt ta' Ġerusalem biex jitħalliem għand wieħed mill-aqwa Rabbini ta' dak iż-żmien... ir-Rabbi Gamaljel. Qatt ma Itaqqa' ma Gesu' ghax hu kien joqghod f'Tarsu u kien biss f'okkażjonijiet li kien ikun Ġerusalem, aktarx għand oħtu li kienet miżżewwa u kellha tifel. U Gesu' min-naha tiegħu qatta' fit-tnejha biss f'Gerusalem ghax il-gimħat u x-xhur l-ohrajn ghaddiehom fil-Galilea. Sar jobghod lill-Insara ghax qalul kemm Lhud kien qed ihaddnu tagħlim ġdid tan-Nazzarenu u bi mhabba lejn ir-religjoni Lhudija ried jagħmel hiltu biex iwaqqaf it-tkattir tar-religjoni tan-Nazzarenu. Għalhekk ha sehem dirett fil-mewt ta' Stiefnu billi żamm il-hwejjeg lil dawk li kien qed iħaggħru. U meta kien ikbar u iktar matur ried li s-sehem tiegħi ikun iktar qawwi u dirett. Kiseb il-permess biex imur ifittek il-Lhud ikkonverti għar-religjoni tan-Nazzarenu fil-Belt ta' Damasku (fis-Sirja) biex ittellagħhom il-qorti. Iżda meta kien sejjer deherlu l-Mulej u staqsieh:

“Għala qed tippersegwitani?”

“Min int Mulej? Wieġbu Sawl.”

Din il-ġraja nsibuha mniżżla fl-Att tal-Appostli (9:3-27; 22:6-16; 26:13-18); u San Pawl jagħmel riferenza ghaliha f'xi ittri (1Korintin 15:9-10; Galatin 1:13-16; Efesin 3:6-7).

U hemm saret il-bidla misterjuža... minn qerried tar-religjoni tan-Nazzarenu, sar apostolu kbir Tieghu. Kien il-Mulej li għarraf lir-raġel twajjeb Ananija li fil-qrib, fid-dar ta' nisrani jismu Ġuda, kien hemm Pawlu ta' Tarsu lest li jitħalliem u jitħalliem. Ananija ma setax jifhem, ghax kien digħi` sema b'dan ir-raġel qalil, imma obda lill-Mulej li assigurah li dan Sawlu ser isir apostolu li jxandar isem il-Mulej lill-ġnus.

Il-Lhud halfu li jpattuhielu. Pawlu hass li kellew bżonn ftit żmien ta' riflessjoni u rħielha għal-ġod-deżer ta' hdejn Damasku fejn kellew rivelazzjonijiet kbar mingħand il-Mulej. Imbagħad rega' lura lejn Damasku jxandar lil Gesu' u l-messaġġ tiegħu. Minn persekutur tal-insara issa Sawlu mhux biss kien ixxierek magħhom imma sar apostolu tar-religjoni tan-Nazzarenu li hu kellew suppost jeqred. U dan mela lil Lhud b'qilla kbira u bdew jahsbu kif setgħu jeqirduh. L-insara kellhom iħarrbu f'qoffa mdendla mas-swar ghax kien hemm ghassa kbira fil-belt biex x'hin u meta jipprova johroġ, joqtlu. Minn hemm mar Ġerusalem imma l-qilla għalihi kienet tant kbira li ma setax jevanġelizza u kellew kontra qalbu jerġa' lura Tarsu, jaħdem it-tined, is-sena tiegħu.

Barnaba, dixxiplu mimli żelu għażiex tħalli, ftakar f'Sawlu u hass li dan seta' jaġhti daqqa t'id siewja. Mar għalihi Tarsu u hajru jinghaqad mieghu f'appostolat li kien ser jaġħmel f'Antjokja. U hekk bdiet il-hidma appostolika ta' Pawlu. Jibdel ismu u salpaw għal-Ċipru.

Sergius Pawlus, il-gvernatur Ruman tal-ġzira, meta sema' b'tagħlimhom xtaq li jitħalliem magħhom. Barnaba u Sawlu marru u bil-grazzja tal-Mulej, Sergius haddan il-messaġġ nisrani. Din kienet kisba kbira, ghax Sergius kien l-iktar raġel importanti tal-ġzira u wieħed jista' jimmagħiha li kien hemm oħrajn li għamlu bħalu. Jibqqa' l-fatt li minn issa 'l-quddiem, Luqa jirreferi għal Sawlu bhala Pawlu. Forsi Sawlu għamel hekk b'rispett lejn dan il-gvernatur li kien laq'a l-ahbar it-tajba. Imbagħad bdew is-snin ta' hidma appostolika għal Pawlu.

Jiġi minn pajiż għal-ihor. Iwassal l-ahbar it-tajba l-ewwel lill-Lhud u meta dawn qajla riedu jisimħu lil Pawlu dar ghall-pagani. Dan wassal biex ikun hemm ġċertu tħergir ghax anki l-Lhud insara donnhom kieno jipprendu li l-ahbar għandha tingħata biss lill-Lhud ghax huma kien l-poplu 'l magħżul. Iżda l-Isپirtu s-Santu wera lill-Knisja li l-messaġġ kien għal kulhadd. "Morru għallmu lill-ġnus kollha".

Bixxetta qiegħi minn il-hidma, Pawlu ghaddha minn hafna tħażżej. Hu stess, fl-ittra tiegħi lill-Korintin, jirrakkonta kemm bata: "*Mil-Lhud ħames darbiet īħad l-erbgħin daqqa neqsin waħda bil-virga, darba mħaġġar, tliet darbiet rajt l-għarraqa, għamilt lejl u nhar f'nofs ta' baħar. Safar bil-mixi bla għadd, perikli tax-xmäjjar, perikli tat-ħallelin, perikli mill-poplu tiegħi, perikli mill-pagani, perikli fil-belt, perikli fid-deżer, perikli fil-baħar, perikli fl-ahwa qarrieqa, xogħol u taħbi saħriet ta' sikwiet ġuñi u għat-texxha bla għadd bard u għiera...*" 2Kor11, 24-27.

Pawlu tassew habb lill-Imħalleml tiegħi Gesu' u kien jilqqa' kull sfida biex ixandar ismu. Salvat min-neputi lura lejn Ġerusalem, Pawlu ġie maqbud mil-Lhud u kieno joqtlu kieku mhux għax iddefendewh ir-Rumani malli saru jafu li hu ciddin ta' belthom. Pawlu fil-fatt kella tliet ciddinanzu, dik Rumana, Ellenistika (Griega) u dik Lhudija. Iżda xorta l-Lhud holq nasba għalihi biex jattakkaw;

In-neputi ta' Pawlu... it-tifel ta' oħtu, sar jaf b'dan il-ftehim u informa lil zижu, u wara lill-fizzjal u hekk salvah minn mewt żgura. Atti23. Mghajjar pesta u miġnun, ir-Rumani żammewh arrestat ghax kien jafu li jekk jitilqu kien jiġiċċa vittma tal-Lhud. Riedu li jgħaddu fti granet jew forsi ġimħat biex il-qilla tal-Lhud tibred xi ftit.

Sadanittant il-Lhud komplew jixlu u stqarrew quddiem il-hakem Ruman li għalihom dan il-bniedem hu pesta. Iżda Pawlu baqa' jiddejha u hu kien għadu miż-żmura prigunier, Pawlu appella - Kif kellew dritt bħala ciddin Ruman - li l-kawża tiegħi tinstema' f'Ruma. It-talba għiet milqugħha u Pawlu, ma' prigunieri ohra, intbagħat fuq qiegħi mgħassex tajjeb, lejn il-belt kapitali tal-Imperu biex isir haqq minnu skont il-ligi. Ma kellux hsieb jigi Malta, Pawlu kien tal-fehma li jgħaddu x-xitwa fi Kreta. Lil ta' madwaru qalilhom; "Irgiel, nara s-safra ser tkun b'periklu u ħsara kbira mhux biss tat-tagħbiha u tal-ġiġen imma ta' ħajnejha wkoll." Atti27, 9.

Imma ċ-ċenturjun sema' mill-kaptan u salpa minn Kreta bit-tama li jilħaq jaśal Ruma qabel timbet xi maltempata. Tama fiergħha ghax qamet maltempata kbira li tefgħet il-ġiġen fuq qżiżi. Dīgrazzja bi Grazzja. Nawfraġu qaddis li wassal lil Pawlu u lil sieħbu Luqa ma' bosta bahrin u prigunieri (b'kollo fuq il-ġiġen kien hemm 276 ruh).

San Pawl f'Malta. Issa ma setghux ikomplu triq thom lejn Ruma qabel il-bidu tar-rebbiegha. U Pawlu ha l-okkażjoni mhux biss biex juri l-qawwa tal-Mulej b'hafna mirakli u għeġibbijiet iżda wkoll biex iwassal messaġġ ta' ġid lil missirijietna.

Telaq lejn Ruma u wara li ghaddha mill-proċess legali instab innoċenti. Hieles mill-ġdid Pawlu kompla fejn halla... idur u jgħalleml. Sakeemm bdiet il-persekuzzjoni ta' Neruni u hekk flimkien ma' sieħbu Pietru (ghad li mhux fl-istess jum jew xahar imma xħar wara) halla hajtu ghall-imħalleml tiegħi Gesu'. Pawlu kiteb ukoll hafna ittri (13 b'kollo) biex dak li kien għalliem it-tnejn permezz tal-kitba. Kiteb lill-popli bħal Korintin u Efesin, lill-Isqfijiet (Titus u Timotju) u anki lill-habib tiegħi Filemon li fiha talbu biex jahfer lil Onesimus li kien serqu. Mhux ta' b'xejn li l-insara dejjem irriferew għalihi bhala l-Appostlu tal-ġnus.

Kunu Mberkin.

L-esperjenza tal-pandemija tal-Covid-19

minn Lawrence V. Farrugia - President Onorarju

Žgur lis-sena 2020 se tibqa' mfakkra bhala s-sena tal-Covid-19. Ghalkemm din il-pandemija għadha magħna u huwa diffiċli li wieħed ibassar meta se tghaddi, qeqħdin nittamaw lis-sena 2021 tkun sena li nehilsu minn dan il-virus u nibdew nghixu hajja normali. It-tama tagħna aktar qiegħda tikber meta digħi beda jingħata l-vaċċin. Din il-pandemija laqghtet lill-pajjiżi tad-din ja kollha, fejn miljuni kienu nfettati u viċin iż-żewġ miljun ruh mietu. Pajjiżna ma kienx eċċeżżjoni ghaliex f'Marzu tal-2020 rajna l-ewwel każ.

Din il-pandemija kellha effett negattiv fuq is-sahha, l-ekonomija u l-hajja soċċali tad-din ja. Il-mezzi ta' komunikazzjoni moderni u l-ahbari jiet żammewna aġġornati b'dak kollu li kien qiegħed jiġi fid-din ja x-xeni li rajna tal-morda fl-isptarjiet, it-twiebet bin-nies mejta jistennew biex jittieħdu fiċ-ċimiterji jew fil-krematorji għadhom stampati fil-menti tagħna u meta tiftakar fihom iqanqlulek dieqa kbira.

Quddiem din is-sitwazzjoni, hafna mexxeja inkluż il-pajjiżi l-aktar žviluppati tfixxlu u kellhom bosta kritika ghaliex ma kienx faċċi li żżomm bilanč bejn is-sahha u l-ekonomija li t-tnejn huma mportanti u ndispensabbi. Dan irriżulta f'sensi jew ġimha ta' xogħol imnaqqsa u b'eluf ta' nies li kienu kostretti li jmorru jittalbu ikel u proviżjon minn organizazzjonijet volontarji li għinu għexiren ta' eluf ta' nies. F'din is-sitwazzjoni hafna nazzjonijiet kellhom ikabbru d-dejn tagħhom billi johorġu biljuni ta' ewro biex inaqqsu t-tbatija.

Anke f'pajjiżna għaddejna minn żminijiet mhux normali l-aktar ahna l-anzjani fejn kien hemm xħur fejn konna kostretti li nissakkru ġewwa djarna u sal-ġurnata tal-lum għadna noħorġu għall-bżonn u biex immoru l-knisja. Tul dan iż-żmien konna nikkomunikaw mal-għeżeż tagħna mill-gallarija jew permezz tal-internet.

Il-knejjes gew magħluqa bejn it-13 ta' Marzu u t-13 ta' Ĝunju u meta fethu gew introdotti miżuri inkluż in-numru tan-nies li jidħlu fihom biex jiġi evitat it-tixrid tal-virus. Iċ-ċelebrazzjonijiet tal-Festi esterni kollha gew ikkanċellati inkluż dawk tal-Ġimgħa Mqaddsa u meta fethu l-knejjes iċ-ċelebrazzjonijiet gew ridotti għal Quddiesa solenni ta' nhar il-Festa. Iċ-ċelebrazzjonijiet tal-Milied ukoll kienu differenti minn tas-snin l-ohra u kienet hasra li f'gheluq il-mitt sena minn meta San Ġorġ Preca kien ried li tibda ssir il-purċiżjoni tal-Bambin li kienet harget mill-qasam nru. 1 tal-menqa fil-Marsa kellhom jiġi kkanċellati.

Il-Każini tal-baned ukoll gew affettwati bir-restrizzjonijiet, l-aktar meta bejn Marzu u Ĝunju u Novembru sa ma nafux meta gew magħluqa. Dan affettwa sewwa d-dħul tagħhom l-aktar dawk li kellhom self mal-banek u li ma hasbx għal meta jinqala' il-maltemp. Is-Socjetà Mužikali San Lawrenz tagħna, ghaliex dejjem kellha tmexxja bil-ghaqal u trasparenti, kienet kapaci tiffaċċa din is-sitwazzjoni bl-inqas problemi. Bis-sahha tal-Kumitat habrieiki tagħna ittieħdu diversi inizjattivi biex jingħabru l-flus, filwaqt li x-xogħol ta' tisbieħ u proġetti ma waqfux. Anzi, nissogra nghid żid u t-tagħlim mužikali baqa' għaddej regolari

'on line'. Kull tant inweġġga' meta nisma xi ndividwi li suppost huma persuni responsabb li jghidu li l-Każin tal-banda San Lawrenz huwa Sinjur. Le, mhux il-flus jagħmlu s-Socjetà tagħna Sinjura, imma kif kelli l-okkażjoni nħid kemm il-darba, it-tmexxija bil-ghaqal ta' din is-Socjetà ewlenija ta' Beltna li tagħmlha sinjura fejn hemm trasparenza tal-ghola livell fejn kull sena l-kontijiet jiġu verifikati minn awditure interni u barranin qabel ma jiġi prezentati fix-xahar ta' Jannar fil-laqha ġenerali statutorja ghall-approvazzjoni.

Huwa fatt li għaddejna minn żmien xejn sabih imma waqt kull kriżi li tiffaċċa, fil-hajja trid tqum għall-okkażjoni. Fil-bidu hadd ma kien jobbor li konna se ndumu daqshekk imma meta bdew jgħaddu x-xhur niftakar kont għidt lil marti li issa se jkollna bżonn ta' xulxin aktar minn qatt qabel u ghalekk irridu nghadru u nieħdu paċenċja b'xulxin aktar mis-soltu u nitolbu l-Alla biex jaġhtina l-paċenċja u umilta'. Kien importanti li wieħed jifhem li Alla jmexxi kollo u ninrabtu mar-rieda tiegħu. Niftakar li meta kellna l-knejjes magħluqa kont regolari nisma l-quddiesa minn Santa Marta immexxija mill-Papa u l-omelija qasira li kien jaġħmel kienet ta' kuraġġ kbir. Ma tridx tintelaq u ara li jkollok programm ta' xogħol, manutenzjoni, qari, torganizza l-workshop jew l-uffiċċju tiegħek kif ukoll delizzji ohra. Kull tant ma nemminx kemm żammejt attiv u kemm irnexxieli naqra, nirrifletti u kemm tgħallim.

Kelli okkażjonijiet fejn kont naqra mdejjaq bhal fil-festi, n-nuqqas ta' liberta' l-aktar fil-ġranet shan tas-Sajf u li ma stajtx immur sal-Każin tagħna. Kont inweġġga' bhal ma weġġghu nies ta' eta' bhali dwar kif konna qiegħdin niġu ndirizzati, ahna li laqquna 'vulnerable' qisna s-sezzjoni tas-Socjetà Malta li lesta għall-qatla. Nahseb li setgħa ntwerha aktar rispett lejna. Kont nahseb fuq dawk l-anzjani li jgħixu wahed u ma kellhomx ma min jghidu kelma u nistqarr kemm Alla jhobbni u għandi għalfejn nirrigrażżjah.

Fiċ-ċirkustanzi li għaddejna minnhom inhossni sodisfatt li għamilt użu tajjeb taż-żmien.

Nittama li bl-ghajjnuna t'Alla u bl-interċessjoni t'Ommna Marija Santissima ma ndumux hafna ma nerġġu niġu għan-normal.

Il-President u l-membri tal-Kumitat jawguraw lil Luke Ciantar, membru tal-Kumitat li għadu kemm iggradwa B.Sc. (Hons) Occupational Therapy

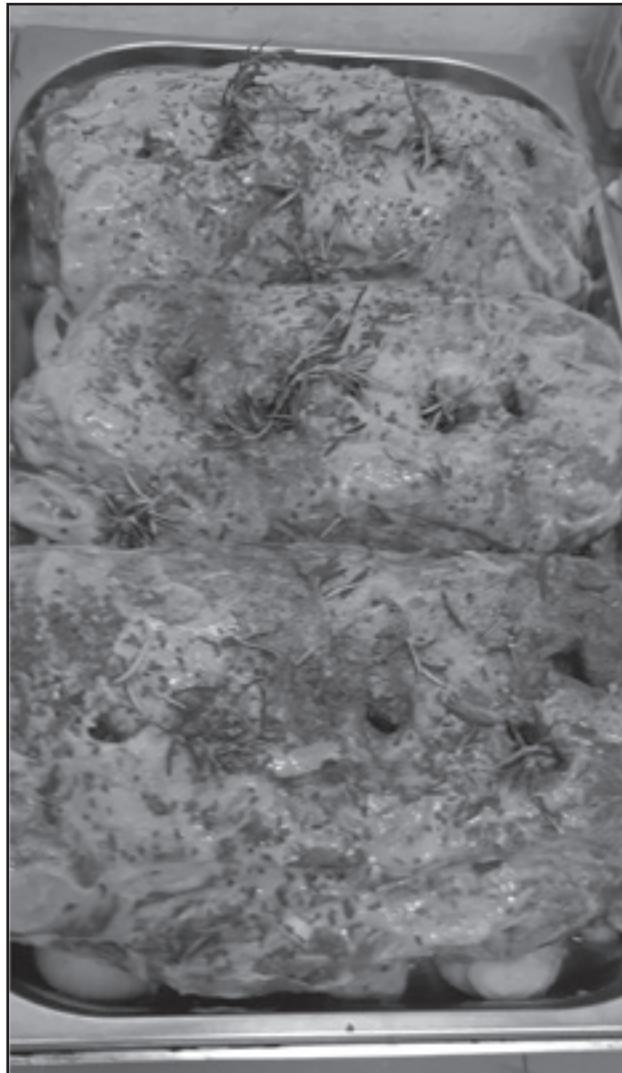
Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

Diċembru bir-ritratti...

24 ta' Diċembru, 2020 - Bandisti tal-Banda Vittoriosana
San Lawrenz idoqqu Christmas Carols
mill-galleriji ta' Palazzo Huesca

Jitwaħħlu l-pannelli fuq wieħed
mill-bjut ta' Palazzo Huesca

Preparazzjoni għal Delivery Ftira Night
li saret f'Diċembru

It-tmiem tal-Maratona li saret minn V-SL Media
nhar il-Hadd 20 ta' Diċembru, 2020

Mument minn wieħed mill-programmi
mtella' minn V-SL Media

In-Ničċa tal-Madonna tal-Karmnu ta' Triq San Lawrenz

minn George Agius

Meta nterrqu fit-toroq tal-Birgu specjalment f'dawk li ġehluha mill-herba tal-gwerra, ninnutaw numru ta' niċċeċ wahda mhux bhall-ohra. Wahda mis-sbieħ hi dik tal-Madonna tal-Karmnu li tinsab fi Triq San Lawrenz kantuniera ma' Triq il-Karmnu.

Nammiraha sa minn tħuliti

Din in-ničċa sa minn tħuliti kienet ta' f-faxxinani għall-eleganza u l-kobor tagħha, niftakarni tifel ta' xi 7 snin, meta nħaddi minn quddiemha, kont nittfa harsti lejha, nghid xi talba u nixhet xi ffit-ċenteżmi fil-kaxxa tal-flus. Niftakar il-kuraturi ta' din in-ničċa f'dawk iż-żminijiet kienu l-ahwa Marija, Concetta u Karmenu Camilleri magħruf bhala l-Pre. Niftakarhom għal bosta snin, jiġu ta' kuljum, jixgħelu l-bozoż jew jissetjaw it-timer biex filghaxxijiet tinxtgħel awtomatikament. Diversi drabi qabbdu lil xi hadd jiżbogħ mill-ġdid in-ničċa kif ukoll l-istatwa. Niftakar ukoll lil Lora Azzopardi u lil Gużeppa Galea, l-Mostija (li kieno joqogħdu fil-blokk ta' maġenb in-ničċa) jagħtu d-donazzjonijiet tagħnhom, fost nies ohra lill-istess ahwa Camilleri għall-ispejjeż tad-dawl.

Kuraturi godda u restawr

Mill-1985 il-kura tan-ničċa ghaddiet f'idejn Manwel Pisani flimkien mal-mara tiegħi Anna. Il-koppja Pisani baqgħu jaġħmlu dan sakemm in-ničċa għejt restawrata fl-2010.¹ Dan ir-restawr gie ffinanzjat mill-Gvern Ċentrali u sar fuq inizjattiva tal-Kunsill Lokali tal-Birgu, taħt id-direzzjoni tal-Perit Claude Busutil².

Tagħrif limitat

Minn dejjem kont interessa insir naf meta u kif saret din in-

ničċa iżda sfortunatament it-taghrif dwarha kien skars hafna. Ġraja li ġieli smajt fuqha, hi dik ta' meta fi zmien il-ħakma Franciċa, l-istatwa tal-Madonna tal-Karmnu jingħad li ġiet mixħuta fl-art u li l-Vittoriosani ma damux ma' qiegħduha f'posta mill-ġdid³. L-unika tagħrif bil-miktub li kont naf bih, huwa dak li hemm fuq il-kartella tal-irham imwahħħla mal-istess niċċa. Din l-iskrizzjoni bit-Taljan ffit kliem tħid li fil-5 ta' Settembru 1870, l-Arcisqof Gaetano Pace Forno kkonċeda indulgenza parżjali ta' 40 jum, lil dawk li jitkolli Ave Maria quddiem din ix-xbieha.

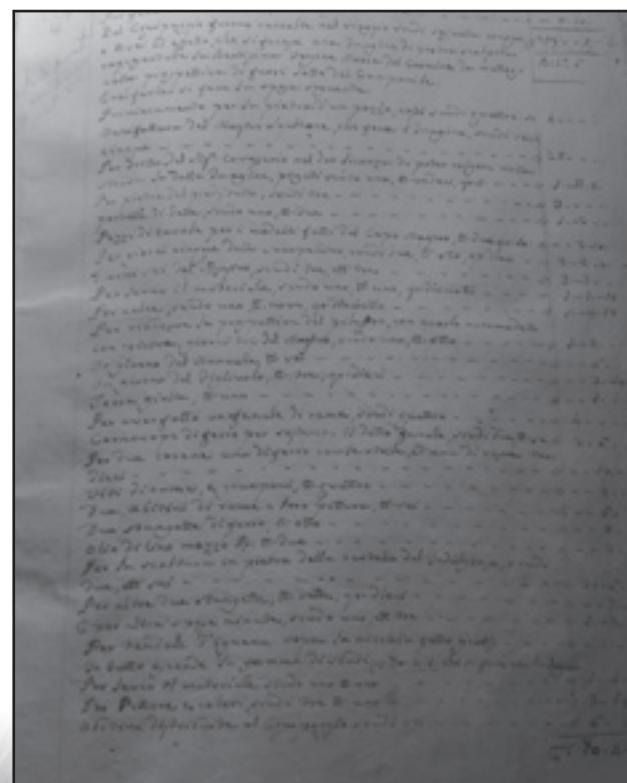

Armarju bil-manuskritti

In-nuqqas ta' informazzjoni dwar l-origini ta' din in-ničċa baqa' jippersisti għal snin shah, sakemm ffit il-ġibduli l-attenzjoni li fis-sagristija tal-knisja ta' San Filippu tal-Birgu, hemm armarju fil-hajt, b'għadd ta' manuskritti. Wara li mort nagħti titwila, f'Novembru 2020 ittrasferejt dawn il-manuskritti, minhabba li l-umdità u l-kamla kienet qed tagħmlilhom hafna hsara. Mingħajr telf ta' zmien bdej infarfarhom mit-trabijiet u nqalleb xi ffit fihom.

Ktieb tal-Kontijiet

Waqt dan il-process intibaħ li f'wieħed mill-kotba tal-kontijiet li jappartjeni l-Knisja tal-Karmnu tal-Birgu, hemm rendikont miktub bit-Taljan li jmur lura 235 sena. F'dan ir-rendikont hemm imniżżla bid-dettalji kollha, l-ghotjiet u l-ispejjeż li saru biex saret din in-ničċa taħbi il-kampnar

Socjetà Mużikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

tal-Knisja tal-Madonna tal-Karmnu⁴. Jien fraht hafna bis-sejba ta' dan id-dokument għaliex permezz tieghu issa għandna hafna aktar informazzjoni dwar l-origini tan-nicċċa. Fil-paragħi li ġejjin se naqsam magħkom xi tagħrif li jien slit minn dan id-dokument li għal snin twal kien mistur.

Meta u min?

Mir-rendikont jidher li x-xogħlijiet fuq in-nicċċa flimkien mal-istatwa skolpita fil-ġebel tal-Madonna tal-Karmnu, tlestell f'Lulju tal-1786. L-ispīża totali tal-proġett, lahqet is-somma ta' 70 skud, 4 tari u gran li minnhom il-bahħara kkontribwew is-somma ta' 65 skud u 6 tari. Għalhekk nistgħu nghidu li l-ispejjeż kważi gew koperti mill-ġbir li sar fost il-bahħara. Tajjeb infakkru li l-Knisja tal-Karmnu qiegħda fix-xatt tal-Birgu u għalhekk kienet iffrekwentata hafna mill-bahħara. Din ir-rabta wasslet biex tul is-snin il-bahħara saru l-akbar benefatturi ta' din il-knisja.

L-istatwa tal-Madonna

Il-ġebla li minnha ġiet skolpita l-istatwa tal-Madonna bil-bambin f'id-ejha, inxrat ghall-prezz ta' 4 skudi. Sfortunatament m'hemmx miktub min kien l-iskultur li għamilha. L-unika referenza għal min hadimha hi dik ta' *Maestro Scultore* u li żamm 25 skud ta' xogħlu. Il-ġebla niżuż biex sar il-pedistall inxtrat 3 skudi u magħhom thallsu skud u 2 tari ohra għall-ġarr tagħha.

Haddiema u Snajja'

Minn dan ir-rendikont naslu għall-konklużjoni li xogħol fuq il-proġett tan-nicċċa dam għaddej għal bosta jiem u li fuqu hadmu diversi nies b'hiliet u snajja' differenti. Dan għaliex fir-rendikont jissemmew diversi haddiema li thallsu skond il-jiem u xogħol li għamlu.

Wieħed jew tieta?

Fost dawk li hadmu fit-tiswir tan-nicċċa, jissemma il-

Capo Maestro li hadem xi mudelli tal-injam minn twavel li nxtraw apposta. F'że w-għokkażjonijiet ohra insibu referenza għall-*Maestro*. Mhux ċar jekk huwiex jirreferi għal dak li qabel sejjahlu *Capo Maestro* jew jekk il-*Maestro* kienx jew kienux nies ohra. Dan qed nghidu għaliex l-ewwel darba li jissemma il-*Maestro* jghidilna li għamel sitt ijiem xogħol u thallas tagħhom 3 skudi u 3 tari, filwaqt li t-tieni darba li jissemma l-*Maestro* hemm miktub li għamel tlett ijiem xogħol fuq il-prospettiva u l-pilastri u li tagħhom thallas skud u 8 tari.

Haddiema ohra

Haddiema ohra li jissemmew huma l-iskalpellin li għamel hamest ijiem xogħol li tagħhom thallas 2 skudi, 8 tari u 10 grani. Il-manwal u tifel li ta' ġurnata xogħol il-kbir ingħata 6 tari filwaqt li tifel ingħata 3 tari u 10 grani. Jissemma wkoll il-pittur li nghata 3 skudi u tar li jkoprū x-xogħol u l-kuluri li uža. Sar ukoll xi xogħol tal-injam b'mod volontarju mill-mastrudaxxa. Ma' dawn irridu nżidu nies ohra li għalkemm ma jissemmew b'mod spċificu jissemma xogħolhom. Fost dawn hemm il-burdnara li ġarrew il-materjal, il-haddieda u dawk li jaħdmu r-ram.

Ram u hadid

L-oġġetti tal-hadid u tar-ram kienu jinkludu: fanal tar-ram flimkien ma' brażz tal-hadid biex jistrieh fuqu, żewġ raġġieri waħda tal-hadid bl-istile u l-ohra tar-ram, żewġ labtijiet tar-ram li wara gew ippiturah, viti tar-ram, ganġetti tal-hadid u granpuni.

Materjal ieħor

Materjali ohra li jissemmew huma l-ġir, trab isfar li kien jintuża biex jithallat mal-ġir u ż-żejt tal-kittien.

Spejjeż ohra

Spejjeż ohra msemmija f'dan ir-rendikont huma l-iskultura fil-ġebel tal-kartella tal-indulgenzi li swieq 2 skudi u 6 tari. Il-hlas ta' skud, 11 il-tari u 5 grani Iis-Signor Commissario biex ingħata l-permess halli n-nicċċa tkun tista' ssir barra t-triq. Kif ukoll l-ispīża ta' 6 skudi biex bihom inxtraw numru ta' labtijiet li ingħataw lill-bahħara bhala apprezzament tal-ġenerożitā tagħhom biex dan il-proġett seta' jitwettaq.

Konklużjoni

Waqt li qed nikteb dan l-artiklu għadni għaddej bix-xogħol tat-tindif u l-ikkatalogar ta' dawn il-manuskritti fis-sede tas-Socjetà Storika u Kulturali tal-Birgu, li minn hawn nirringazzja lill-kumitat. Inwieġħd kom li 'l quddiem jekk Alla jrid naqsam magħkom aktar tagħrif interessanti li niltaqa' mieghu f'dawn il-manuskritti.

1. Informazzjoni mogħtija lil awtur mill-Koppja Pisani
2. Tagħrif miksib mill-paġna fuq il-Facebook tal-Kunsill Lokali tal-Birgu u minn National Inventory of the Cultural Property of the Maltese Islands NICPMI Inv. No.00705 Date of Publication 27 August 2012
3. Lorenzo Zahra, Il-Knisja u l-Kunvent tal-Karmnu fil-Birgu, Telestar u l-Berqa, 25 ta' Novembru 1970.
4. Libro del introito e del esito B 1781-1795, Veneranda Chiesa del Beatissima Vergine del Carmine nella Citta Vittoriosa, folglio 20.

Soċjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

Tagħrif mill-Kċina

minn MaryRose Gauci

MENU MINN MADWAR ID-DINJA - TAJLANDJA

Soppa Tom Kha

Ingredjenti

Mgharfa žejt tal-coconut
½ basla mqatta strixxi
żewġ sinniet tewm
½ bżaru ahmar (jekk trid)
¾ inch ġinġer
Zokk tal-lemongrass imqatta biċċiet
2 kuċċarini red curry paste (jekk trid)
Litru stokk tat-tigieg
Litru halib tal-coconut
2 sidra tat-tigieg mqatta biċċiet żgħar
250gr faqqiegħ
2 mgharef fish sauce
3 mgharef meraq tal-lime
3 tewm ahdar mit-twil
Tursin frisk imqatta

Metodu

Fiż-żejt tal-coconut qalli t-tewm, il-basal, il-lemongrass, il-ġinġer u r-red curry paste u l-bżaru ahmar. Qalli sakemm il-basal jiġi trasparenti. Żid l-istock tat-tigieg u halli jiftah jagħli għal xi nofs siegha. Nehhi u warrab it-tewm, il-basal, il-ġinġer u l-lemongrass. Żid il-coconut milk, it-tigieg u l-faqkiegħ. Sajjar kollox sakemm issir it-tigieg. Żid il-fish sauce, u l-meraq ta' lime. Kompli hawwad flimkien. Biex isservi zejjen bit-tewm ahdar twil imqatta, felli lime u t-tursin.

Sidra tat-Tigieg bil-Peanut Butter

Ingredjenti:

Mgharfa žejt taż-żebbuġa
Basla kbira
3 sidra tat-tigieg mqatta f'bicċiet
Mgharfa kosbor
300ml stokk tat-tigieg
2 mgharef imbulgati peanut butter
Meraq ta' 2 lumijiet
Mgharfa sweet chilli sauce
200gr fażola hadra twila (tal-friża)

Metodu:

Go taġen qalli l-basla fiż-żejt taż-żebbuġa u wara żid is-sidra tat-tigieg. Żid il-kosbor u meta jsir it-tigieg, żid l-istokk tat-tigieg, il-peanut butter, il-meraq tal-lumi, ic-chilli sauce u l-fażola twila. Kompli hawwad kollox flimkien għal 20 minuta. Servi ma' ross mgholl, karawett mohmi u sweet chilli sauce.

Mousse tal-Coconut Milk

Ingredjenti:

100gr dqiq
100gr zokkor
Ftit melh
6 isfra tal-bajd
400ml coconut milk (mhux helu) (unsweetened)

Metodu:

Go kazzola ħallat id-dqiq, iz-zokkor u l-melh. Żid l-isfra tal-bajd u ħallat sew. Żid 100ml coconut milk u kompli hawwad fuq nar baxx għal tliet minuti. Go kazzola ohra saħħan il-kumplament tal-halib u wara żidu mat-tahlita tad-dqiq. Kompli hawwad l-ingredjenti flimkien għal ghaxar minuti ohra, sakemm tiġi tahlita magħquda. Servi shun.

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

Robert Schumann

jikteb Christopher Pisani - Arkivista

Is-sena l-ġdida fl-ahħar waslet. L-istennija ghall-vacċin ibdien iktar issir imminent, specjalment meta naraw xi infirmiera jitlaqqmu bil-vacċin il-gdid kontra l-COVID-19. Ma stajniex nifhmu kif is-sena li ghaddiet kienet ser tispicċa, pero` wisq iżjed din is-sena kif ser tkun! Il-festi tal-Gimha l-Kbira u l-Għid, il-festi fl-iblet u l-irħula tagħna... min jaf kif ser ikunu?

Robert Schumann twieled nhar it-8 ta' Ĝunju tal-1810 gewwa Zwickau. Zwickau dak iż-żmien kienet tagħmel parti mir-Renju ta' Saxony, fejn illum hija l-Germanja (Centrali). Hu kien il-hames wild ta' Johanna Christiane (Schnabel) u August Schumann. Missieu, August, kien ibiegh il-kotba, jippubblika l-kotba u artikli, u anke gieli jikteb xi novelli. B'hekk, apparti l-mužika, Schumann trabba wkoll qalb il-litteratura. Fl-eta` ta' seba' snin, Schumann beda jitħalleml il-mužika u l-pjanu għand Johann Gottfried Kuntzsch. Fl-eta` ta' 14-il sena, Schumann kiteb silta proża fuq il-mužika li ġiet ippubblikata minn missieu fost interventi ohra fil-ktieb *Portraits of Famous Men*. Ta' min jghid li Schumann kien influwenzat minn diversi kittieba, bhal Johann Schiller, Johann Goethe, George Byron, u Jean Paul. L-interess ta' Schumann fil-mužika kompla jikber meta attenda kuncert tal-pjanu minn Ignaz Moscheles. Dan qajjem interessa f'Schumann lejn Beethoven, Schubert u Mendelssohn.

Fl-1826, August miet meta Schumann kelli biss 16-il sena. Ommu ma tantx heġġitu biex ikompli jistudja l-mužika, tant li bghatitu jistudja l-ligi gewwa Leipzig. Flok il-ligi, Schumann studja iktar minn qabel il-mužika u l-pjanu taħt Frederick Wieck.

Fl-1830, Schumann sema' lil Paganini jdoqq il-vjolin gewwa Frankfurt. Dan kompla jqajjem interessa kbir f'Schumann, tant li kiteb lil ommu jitlobha biex ma jkomplix jistudja l-ligi u jmur lura jistudja l-mužika. Ta' 20 sena, fi triem is-sena 1830, Schumann mar lura jistudja għand Weick biex jilhq pjanist professjonista u jkun jista' jgħati l-kuncerti. Gara iżda li minhabba diżabilità li kellu f'idu, din il-holma ma setgħetx timmaterjalizza ghax is-swaba ma setgħux jilhq t-teknika rikuesta. Għalhekk, Schumann kien iddeċċieda li jintefha iktar fuq il-kompożizzjoni. Dan għamlu billi mar jistudja taħt Heinrich Dorn.

Fl-1832, Schumann mar iżur lill-familjari f'Zwickau. Hemm indaqqa għall-ewwel darba s-sinfonija tieghu in G Minor. Din indaqqa minn Clara Wieck li kellha biss 13-il sena. Tant kemm daqqet tajjeb, li omm Schumann marret fuqha wara l-kuncert u qaltilha li tant kemm daqqet tajjeb li xi darba trid iż-żewwiegħ lil binha Robert. Eventwalment, hekk ġara. Fil-fatt Schumann, ta' 16-il sena beda johrog ma' Ernestine von Fricken, it-tifla adottata ta' nobbli, u wara li sar jaf, telaqa. Ghadha ż-żmien u meta kellha l-eta', appuntu beda johrog ma' Clara Wieck sakemm iż-żewwigha. Ta' min wieħed jgħid li hu dam naqra biex iż-żewwiġha minhabba battibekk li kellu ma' missierha. Iż-żewwu nhar it-12 ta' Settembru tal-1840. Flimkien kellhom 8 iftal, Emil, Marie, Elise, Julie, Ludwig, Ferdinand, Eugenie, u Felix.

Fl-1834, wara li rkupra mill-mewt ta' tnejn minn hutu, Schumann

ippubblika ktieb bl-isem ta' *Die Neue Zeitschrift fur Musik* (New Journal of Music), fejn prattikament ikkritika u fahħar il-kompożituri kontemporanji. Ta' min jghid li Schumann dejjem ipprova jqajjem kuxjenza fuq is-siltiet ta' Mozart, Beethoven u von Weber, li għaliex kienu kompożizzjonijiet li kellhom jibqghu jissemmghu f'kull żmien. Fahħar lil Chopin u lil Berlioz (kontemporanji mieghu) u kkritika ferm lil Liszt u l-Wagner.

Wahda mis-siltiet li kiteb qabel dan iż-żmien kienet *Papillons*. Schumann kelli stil għaliex peress li s-siltiet li kien jikkomponi kien ikollhom figur immagħiñi li bhal qishom jiddiskutu (permezz tal-mužika) l-ideat tagħhom. Hekk ġara wkoll fis-silta tieghu Carnaval, fejn fiha hemm impressjonijiet ta' Paganini u Chopin ukoll. Fl-1835, Schumann ilitaq'a ma' Mendelssohn, wieħed mill-kompożituri li influwenzah sa mill-bidu tieghu f'din ix-xena mužikal. Pero` s-snin ghaddew u fl-1837, bdew herġi il-kompożizzjonijiet. Fl-1837, Schumann ippubblika l-pubblikkazzjoni tieghu bl-isem ta' *Symphonic Studies*. Din kienet ġabtra ta' varazzonijiet għall-pjanu fejn kieni jirrik jedu livell għoli ta' hila f'dan l-strument. Wara dan, harġet ukoll is-silta Davidsbundertanze, ġabtra ta' mužika għaż-żfin. Segwew wara dawn is-siltiet Kinderszenen (li fiha wieħed mill-iktar passaġġi sbieħ fuq il-pjanu (*Traumerei*)), Kreisleriana, Fantasia in Do, u Faschingsschwank aus Wien.

Mill-1832 sal-1839, Schumann kiteb biss għall-pjanu. Ta' min jghid li fis-sena 1840 biss, Schumann kiteb 138 kanzunetta (pjano u vuċi). Pero` dan ma kienx kollex. Fl-1841, Schumann kiteb għad ta' kompożizzjonijiet ġmielhom, fosthom *Dichterliebe*, 2 sinfoniji, *Paradise and the Peri*, u *Liederkreis*.

Gara iżda li ftit tas-snin wara ż-żwieġ tieghu fl-1840, bejn l-1844 u l-1853, Schumann ghadha minn żmien xejn stabbli. Dan hekk kif beda jgħir għall-abblita` li martu Clara kellha biex iddoqq il-pjanu, sakemm beda jkollu wkoll mumenti ta' paranoja fuq il-mewt, minn postijiet fl-ġħoli, affarrijiet tal-metall, u oħrajn. Illum il-ġurnata nghidu li kelli problema ta' saħħa mentali. Iżda f'dan l-istat, xorta wahda b'xi mod jew iehor irnexxielu jikkomponi sinfonija ohra, fantasja għall-pjanu u l-orkestra u anke kuncert għall-pjanu. Għall-habta tal-1846, Schumann hassu li kien qiegħed jirkupra mentalment, tant li issa beda jdur xi postijiet ma' familtu.

Fl-1850, Schumann kiteb l-unika opra tieghu bl-isem ta' *Genoveva*. Schumann kompla jikkomponi billi kiteb il-mužika għall-kliem ta' George Byron bl-isem ta' *Manfred*. F'Awwissu tal-1849, għaċ-ċentinarju mill-mewt ta' Goethe, Schumann kiteb *Scenes from Goethe's Faust*. Din indaqqa f'diversi postijiet, fosthom, Dresden, Leipzig u Weimar. Fl-1850, Schumann ha post Ferdinand Hiller bhala direttur mužikali f'Dusseldorf, iżda ma

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

tantx dam f'din il-kariga. Schumann kien kompožitür kbir, iżda fid-direzzjoni ma kienx imur tajjeb. Telaq mill-kariga u spicċa jikkomponi 2 sinfoniji ohra. Interessanti ferm huwa li fit-30 ta' Settembru tal-1853, Johannes Brahms (kompožitür iehor famuż) mar għand Schumann biex jghallmu. Dawn iltaqghu u Brahms impressjona mhux ftit kemm lil Schumann u kemm lil martu Clara. Schumann min-naha tiegħu tah kemm felah spinta 'l-quddiem u fahhru kemm seta' meta kellu ċ-cans. Ma' Brahms, żdied ukoll Albert Dietrich bħala studenti ta' Schumann. Sena wara, fl-1854, Schumann reġa' lura ħdejn martu Clara wara li s-sintomi reġgħu feġġew. Kien ta' sikwit jisma nota twila il-hin kollu ġo widnejh u li din kienet ittellfu mhux ftit waqt il-kompożizzjoni. X'aktarx li kienet kawża tat-tinnit. Darba minnhom, waqt li kien rieqed, qam f'daqqa ghax qal li beda jisma l-angli jdoqqu. Kiteb li kien qed jisma u illum nistgħu nghidu li kiteb eż-żarru passaġġi minn siltiet li kien diġa' kiteb hu stess. Wara ftit granet, Schumann kiteb hames varjazzjonijiet fuq din it-tema. Dawn kellhom ikunu l-ahħar xogħol tiegħu, bl-isem ta' *Geistervariationen (Ghost Variations)*.

Fi Frar tas-sena 1854, is-sintomi żdied u żdiedu sew. L-angli jkantaw spicċaw jibidlu kultant f'dimonji jiżfnu. Fis-27 ta' Frar tal-istess sena pprova jneħhi hajtu billi jaqbeż minn fuq pont għal ġox-xmara *Rhine*. Iżda kien hemm sajjied fil-viċin li salvalu hajtu. Kien l-istess pont fejn oħtu Emilie kienet temmet hajjitha. Meta wasal id-dar, Schumann talab lil martu biex jinqafel/taqflu ġo *sanatorium* ghaliex kien qiegħed jibżza' li fl-ahħar kien ser iweġġa' lilha. Hekk ġara meta dahal fis-*sanatorium* ta' Dr Franz Richarz gewwa Enderich. Ta' min jghid li Clara ma setgħetx iżżurru iż-żda Brahms seta'.

Schumann miet nhar id-29 ta' Lulju tal-1856 fl-eta` tenera ta' 46 sena. Hemm diversi ghajjdut u studji ta' kif seta' miet. Hemm min jghid li miet minhabba li kien jingħata l-merkurju għal-kontra s-sifilite (*syphilis*) u hemm min jghid li miet minhabba li kellu diversi problemi ġewwa l-iskutella ta' rasu fejn irriżultaw il-problemi fl-udit u anke l-problemi mentali. Ta' min jghid li wara mewtu, Clara, l-eredi assoluta tiegħu, flimkien ma' Brahms, iddi struġġew il-kompożizzjonijiet kollha tiegħu li kienu jahsbu li kienu sforz il-problemi ta' saħħha li kellu. Hasra li ma hallexw lil ġenerazzjonijiet futuri jiddeċiedu huma jekk kienux sbieħ jew le!

Wiċċi imb'wiċċi ma'

Mark Bugeja

minn Paul Micallef

Meta gejt biex nagħmel din l-interviżta, sfortunatament Mil-qilla tal-pandemja kienet fl-aqwa tagħha u n-numri ta' dawk milquta bdew telghin qatiegħ. Għalhekk, filwaqt li rrisspettajna is-sahha ta' xulxin, u obdejna dak li tgħidilna il-Professoressa Charmaine, ma rridx nonqos mill-appuntament ta' kull xahrejn magħkomm il-qarrejja u nkompli b'din id-damma ta' interviżti ma' persuni li b'xi mod jew iehor għandu jew għandha x'taqsam mal-każin tagħna, mal-festa jew mal-Birgu. Hekk għażilna metodu iehor li ghalkemm mhux daqshekk wiċċi' imb'wiċċi, u ghalkemm mhux l-ideali, xorta halla r-riżultat ahhari li permezz ta' kitbieti tkunu tafu ahjar lill-persuna interviżtata.

L-ġażla għal din id-darba waqqħet fuq Mark Bugeja. Minhabba li Mark mhux mill-Birgu, ma joqghodx il-Birgu u ilu xi żmien li kien membru fil-kumitat, forsi ma tantx jafuh hafna nies. Pero` jekk nikteb li Mark hu miżżewwegħ lit-tifla tal-ex President Lawrence Farrugia malajr kulhadd jiffoka u jirrealizza għal min qed nirreferi. Ir-raġuni ta' din l-ġażla hi għax Mark għal xi żmien kien membru tal-kumitat centrali u anke minhabba l-professjoni tiegħu fl-ambjent tal-accounts, book keeping u auditing għen hafna sabiex jintroduċi metodi godda u iktar moderni li għadhom jintużaw sal-lum.

Familja

Intant bhas-soltu ejja nibdew mill-familja. Mark twieled f'Tal-Pieta` fid-dar tan-nanna tiegħu fit-12 ta' Ottubru 1963. Hu tħġammed ftit tal-jiem wara fil-knisja parrokkjali ta' San Ġużepp, l-Imsida. Omm Mark hija minn tal-Pieta` filwaqt li missieru, li miet madwar 15-il sena ilu wara marda fl-eta` ta' 71 sena, kien mill-Hamrun.

Meta l-ġenituri ta' Mark iżżewġu kienu krew post f'Bormla hdejn il-knisja ta' San Pawl, viċin Pjazza Gavinu Gulia, fejn Mark trabba sa meta kellu madwar 11-il

sena. Dik id-deċiżjoni li kienu hadu l-ġenituri tiegħu dak iż-żmien tat-bidu ghall-konnessjoni kbira li Mark kellu, għad għandu u inevitabilment se jibqa' jkollu mal-Kottonera. It-trobija tiegħu f'Bormla matul l-ahħar tas-snин sittin u l-bidu tas-snin sebgħin uriet lil Mark l-ġenwinita` tan-nies tal-Kottonera u l-ispirtu ta' komunita` li juru speċjalment meta wieħed ikollu xi problema. Mark jiftakar ċar ukoll il-preparamenti li kienu jsiru b'herqa kbira meta kienet toqrob il-festa tal-Kunċizzjoni jew ir-regatta.

Edukazzjoni

Mark beda l-ekċek tiegħi fl-iskola tal-Ursulini f'Bormla u kompla l-Primarja fl-iskola ta' St. Joseph fir-Rahal Ġdid. Fl-iskola Mark kien habib hafna ma' Silvio Galea tant li kien iqatta hafna hin mieghu. Silvio kien il-ġar tiegħu ghax kien joqghod hdejn il-knisja ta' San Pawl. Missier Silvio, Wallace (tas-Sluta), kellu hanut tal-ghodda u n-nannu ta' Silvio kellu l-hanut tal-hjata "Fava". Mark jiftakar li l-private li kienet twassalhom lejn u mill-iskola kienet tħaddi minn hafna postijiet fosthom mill-Birgu.

Iż-żmien meta Mark spicċa mill-iskola primarja habat maż-żmien meta l-ġenituri tiegħu d-deċidew li jibdlu d-dar u marru f'post Hal-Qormi. Sadanittant hu beda s-sekondarja fis-Seminarju tal-Furjana fejn kien mar ukoll il-habib tiegħu Silvio. Ftit wara, missier Mark sab post il-Hamrun u għalhekk il-familja Bugeja reġgħu biddlu d-dar biex b'hekk missier Mark qata xewqtu u mar jghix fejn trabba

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

u fejn omm Mark ghadha toqghod sal-lum.

Tennis

Iżda donnu d-destin ma riedux jinqata mill-Kottonera. Dan ghax ftit xhur wara li telqu minn Bormla, Silvio u habib iehor li sar jaf mis-Seminarju, Ivan Farrugia, kienu hajrру biex jibda jmur magħhom jilghab il-tennis. Missier Ivan huwa Frans Farrugia mill-Birgu li dak iż-żmien, flimkien ma' Wallace Galea, kien fl-ewwel Kumitat meta twaqqaf il-Vittoriosa Lawn Tennis Club (VLTC) ġewwa Kordin. Hu jiftakar li fil-kumitat tal-VLTC kien hemm nies ohra mill-Birgu fosthom Godfrey Demarco, Lawrence Theuma u l-ahwa Twanny u Victor Pule. Ghall-ewwel il-ġenituri tiegħu bdew jikkonfondu kif ser jibda jmur Kordin izda, bhal ma' dejjem għamlu, nkoraġġew u beda jmur jilghab it-tennis, sport li għadu jipprattika sal-lum.

Vittoriosa Lawn Tennis Club

Il-VLTC kien klabb li offra opportunitjet kbar lil kull min ried jilghab it-tennis. Dak iż-żmien it-tennis kien sport riservat biss għal nies sinjuri u ta' certa hekk msejha "klassi" u jekk ma kienx ikollok xi habib Ingliz jew xi hadd li kien biċċa wahda mal-Inglizi, ma kellekx tama li tibda tilghab dak l-isport. Għaldaqstant, it-tennis f'Malta għandu jkun dejjem grat għal dawk li waqqfu il-VLTC u għal dak li rnexxielhom jagħmlu meta fethu l-bibien berah għal kull min ried jipprattika dan l-isport, irrisspettivament mil-liema klassi kien gej.

Tifikriet tal-Youth Centre

Mark kompla "Dak iż-żmien niftakar li l-entuzjażmu taż-żgħażagh kien jinhass fil-VLTC u dejjem ingħatajna hafna spazju biex nahdmu, nitgħalmu u nippartecipaw. Jien kont fil-kumitat taż-żgħażagh tal-VLTC u peress li l-VLTC dak iż-żmien ma kellux *clubhouse*, konna nagħmlu l-laqqhat fl-uffiċċu tal-Azzjoni Kattolika quddiem il-Youth Centre fil-Birgu. Wara l-laqgħa konna naqsmu t-triq għal Youth Centre fejn konna nilghabu *t-table tennis* u nieħdu xi haġa tal-ikel u tax-xorb. Niftakar li Ġanni Agius, li dak iż-żmien kien imexxi l-bar u jieħu hsieb il-post, mhux l-ewwel darba li kien itina helu jew pakketti tal-*crisps* b'xejn."

Mark baqa' attiv fil-VLTC għal hafna snin u flimkien ma' numru kbir ta' żgħażagh, irrappreżżentaw lill-klabb f'hafna kompetizzjonijiet nazzjonali fosthom fil-league nazzjonali fejn Ighabu għal hafna snin fl-ogħla diviżjoni u fejn dejjem għamlu kull ma setgħu biex il-VLTC jsir u jibqa' fost l-aqwa klabbs tat-tennis f'Malta.

Meta Mark spicċa l-iskola sekondarja, mar is-sixth form De La Salle, liema għażla wkoll żammitu viċin tal-Birgu. Hemmhekk Mark il-taqqa' ma dik li kellha tkun martu, Stephanie Farrugia. Stef kienet u għadha attiva hafna u kien skopra li bħalu kienet tmur St. Joseph f'Rahal Ġdid u li kienet tkun fuq l-istess *private* li kien juža hu għall-iskola. Bħalu kienet ukoll bdiet tilghab it-tennis il-VLTC iżda kienet waqfet għal ftit iż-żmien ghax bdiet tilghab il-basketball u l-waterpolo. Iżda meta bdew johorġu flimkien reġġhet bdiet tilghab it-tennis il-VLTC.

Edukazzjoni Oħħla, Impieg u Żwieg

Wara li Mark lesta s-sixth form iddeċċieda li jmur l-Universita' ta' Malta fejn fl-1987 iggradwa bhala *accountant* u beda jaħdem ma' ditta tal-audituri ewlenija f'Malta li ftit snin wara kien sar jisimha Grant Thornton. Ftit xhur wara Mark u Stephanie zżewwġu fil-Knisja ta' San Lawrenz u marru joqogħdu Santa Lucia. Fl-1994 Mark kompla bl-istudju tiegħu u għamel Masters fil-Business Administration f'Henley Management College fl-Ingilterra fejn iggradwa fl-1998. Fis-sena 2002 Mark u Stephanie marru joqogħdu n-Naxxar u fl-2004 twieldet Emma Marie, l-unika wild li

ghandha din il-familja

Il-familja ta' Stephanie

Ma jistax jonqos li l-familja Farrugia kienet u għadha nvoluta hafna fil-festa speċjalment Lawrence, missier Stef, li għal hafna snin kien involut f'hafna għaqdiet tal-knisja l-iktar fil-kumitat tal-festa u anki fil-kazin fejn għal hafna snin okkupa l-ogħla kariga tal-President. Dan minbarra li hu Stef, Simon, ukoll kien u għadu nvolut fl-ġha qdiet palmizi tant li bħalissa qiegħed jokkupa l-kariga ta' segretarju tal-kazin. Ghalkemm Mark bhala karattru mhux wieħed li jhobb il-festi u l-folol, qatt ma kelli problema li jippartecipaw jew li jagħti daqqa t'id fejn ikun hemm bżonn.

Sehem fil-kumitat tal-Każin

Fil-fatt fl-1985 kien għamel sena fil-kumitat tal-Każin tal-Banda Vittoriosana San Lawrenz. Fl-1991 reġa' dahal fil-kumitat u għamel tmien snin membru sal-1998. Ghalkemm issa ilu nieħes mill-Kumitat, Mark baqa' jsegwi l-aktivitajiet u għadu sal-lum jagħti l-ghajnejha tiegħu mill-ahjar li jista' b'mod volontarju. Dan minkejja l-fatt li, minhabba x-xogħol tiegħu, ma tantx għandu hin liberu.

Mark żied "Għandi bosta memorji sbieħ ta' aktivitajiet li saru matul is-snini, fosthom meta kien ġie cċelebrat iċ-ċentinarju tal-Każin fl-1983, il-festi ċentinarji ta' San Lawrenz fl-1990 u meta ngħebt Malta ir-ras ta' San Lawrenz fl-1997. Niftakar ukoll diversi progetti kbar li saru fil-Każin, fosthom il-progett tal-bar l-antik (tan-naha ta' ġewwa fejn illum hemm il-kċina), meta sar bar għidil fil-kamra ta' barra (fejn għadu sal-lum), il-bdin tas-sqfa tas-sular ta' fuq, il-bini ta' sala ġidha fis-sular ta' fuq, l-ewwel progett tad-dawl tal-faccċata u l-progett ta' refurbishment kbir li sar meta nbidel il-bar u saret il-kċina l-ġidida. Niftakar ukoll meta saret il-bandalora l-ġidida tas-socijata, il-plancier, bnadar ġoddha, l-arkivju u hafna xogħlnejiet ohra".

Hajja Professjoni

Kif tistgħu tahsbu, il-hajja professjoni ta' Mark hija mpenjattiva hafna iżda bla dubju tagħtih hafna sodisfazzjon ukoll. Meta beda jaħdem kien ghazel li jibda jitharreg fil-professjoni tal-audit. Dik il-linja kienet ghogħbi hafna u fl-1990 ha l-warrant ta' awditure. Kellu diversi okkażjonijiet li mar jaħdem għal diversi xhur barra minn Malta, speċjalment fl-Italja fejn hadem f'Milan, Turin u Firenze u fejn kompla saħħah l-esperjenza tiegħu. Maż-żmien Mark kompla jtejjeb l-ambizzjoni li javvanza fil-professjoni tiegħu

Socjetà Mużikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

tant li fis-sena 1993 hu xtara sehem fid-ditta Grant Thornton, u fl-2013 gie mahtur bhala l-Managing Partner tad-ditta. Illum Mark għandu l-unur li flimkien ma' seba' shab ohra, imexxi ditta li thad-dem madwar 120 persuna, fosthom *accountants* u awditi, ekonomisti, avukati u nies speċjalizzati fl-IT, u li toffri kull servizz li n-negożi għandhom bżonn. Barra minn hekk huwa wkoll membru tal-kunsill tal-Malta Institute of Accountants.

Attenzjoni lill-familja

Kif wieħed jimmagina, kariga u responsabbilta` bhal din qajla thalli hin liberu iżda Mark xorta jifhem l-importanza li wieħed għandu jagħti lill-familja u jagħmel mill-ahjar li jista' biex isib *quality time* biex jiddedika lil Stef u lil Emma. L-aktar passatemp li jħobbu hu li jsiefru diversi drabi matul is-sena għal żjarat qosra ghalkemm fis-sajf imbghad imorru mawriet aktar twal. Peress illi l-membri kollha tal-familja jsegwu t-tim Taljan tal-Juventus, jagħmlu mezz li meta jsiefru jmorru jaraw xi logħba tal-Juventus u bosta drabi jmorru apposta biex jaraw xi logħba. Naturalment din is-sena Mark ma setax isiefer minhabba l-pandemija u għalhekk kien kostrett li jibqa' Malta bil-limitazzjonijiet kollha li din iġgib magħha.

Passatemi bil-kuluri taż-Żebra

Mark ihobb ukoll hafna kull tip ta' sports kif ukoll il-mužika rock u dik tas-snun 70 u 80. Iżda bla dubju ta' xejn l-aktar li jħobbu huwa t-tim tal-Juventus li ilu jsegwi minn meta kien tifel. Mark kelleu x-xorti jarahom jilgħabu hafna drabi iżda l-aktar logħba li jiftakar kienet dik li ra ġo Ruma fl-1996 meta l-Juventus reħbu iċ-Ċhampions League. Mark jemmen li fi żmien mhux 'il bogħod issa li anki għandhom bosta players ta' kalibru bħalma hu Cristiano Ronaldo, għad jerġa' jara lit-tim favorit tieghu jerfa' dik it-tazza.

Iktar Studju

Interessanti hafna huwa l-fatt li filwaqt li t-tifla ta' Mark kienet qed tattendi l-iskola sekondarja, il-mara tiegħu Stef id-deċidiet li tmur tistudja l-Universita` ta' Malta fejn fl-2019 lestiet kors ta' B.A. (Hons) Youth and Community Studies u fejn bħalissa qiegħda tagħmel M.A. Community Action and Development. Fil-fatt minn segwa wieħed mill-programmi tal-V-SL media fil-ġranet tal-Milied seta' jsegwi interviżta li Chris Cassar għamel lil Stephanie dwar proġetti li se tagħmel fil-Birgu marbut mal-istudji tagħha.

Sadanittant it-tifla ta' Mark, Emma bdiet kors ta' Health and Social Care fl-MCAST. Dan ifiſſer li Mark irnexxiu jixpruna liż-żewġ membri tal-familja li jkomplu bl-istudji tagħhom u bħalissa prattikament għandu żewġ studenti d-dar. Mark jammetti li huwa ambient għal qalbu hafna u jinkoraġġixxi kemm lil Emma u anke lil Stef biex ikomplu jistudjaw. Fil-fatt wahda mill-affarijet li Mark jixtieq jagħmel meta jirtira huwa li jerġa' jmur jistudja l-Universita'. Hu jixtieq jistudja xi haġa li m'għandieq x'taqsam max-xogħol tiegħu u jahseb li l-ghażla ser taqa' fuq il-letteratura Taljana li minn dejjem kienet għal qalbu hafna.

Il-Ġibda ta' Lorenzu

Hawn Mark fil-qosor analizza r-relazzjoni li l-familja tiegħu għandha ma' Lorenzu tagħha; "Kif wieħed jista' jimmagina, meta tkun parti mill-familja Farrugia tkun f'ambjent fejn il-festa u l-banda huma centrali fil-hajja ta' kuljum. Nistqarr li grazzi għall-affinita` li rabbejt mal-Birgu matul iż-żmien, bdejt napprezzza id-devvozzjoni li n-nies tal-Birgu għandhom għal San Lawrenz u kemm ihobbu dak kollu li għandu x'jaqsam mal-Birgu u, minkejja l-pika li hemm mal-għirien, dak kollu li jmiss mal-Kottonera. Din waslet ukoll fid-dar tagħna fin-Naxxar li, kif wieħed forsi jistenna, jisimha Ta' Wenzu u li ġo fiha Stef għandha diversi statwi, pitturi

u affarrijiet ohra ta' San Lawrenz. Niftakar li meta morna noqoghdu n-Naxxar, mal-ġenb tal-Knisja Parrokkjali, u dhalna l-Knisja mill-bieb tal-ġenb tan-naha fejn hemm id-dar tagħna, l-ewwel haġa li sibna kienet l-altar ta' San Lawrenz. Hija wkoll haġa inkredibbli li meta nkunu msefrin, anke f' postijiet mwarra jew fil-kampanja, dejjem insibu xi knisja ta' San Lawrenz. Bhal li kieku Stef għandha kalamita li dejjem twassalha hdej".

All Roads lead to ... Kottonera

Mark ikkonkluda u qalli li qis u id-destin dejjem riedu li b'xi mod jew iehor ihejjil triq li dejjem ressqitu lejn il-Kottonera, mir-residenza, skola, hbieb u sahansitra tal-ġaħażla ta' kif nħidu bl-Ingliż "his better half" Stephanie u l-familja tagħha. Dan wasslu sabiex matul is-snini ghalkemm originarjament mhux mill-Birgu beda, kompla u saħħah il-fehma jekk mhux ukoll il-konvivjoni kemm ahna l-Vittoriosani b'sinċerita` nhobbu l-qaddis patrun tagħna u dak li jirrappreżenta.

Għeluq

Biex nikkonkludi jien hrīgt tliet riflessjonijiet minn din l-interviżta ma' Mark. L-ewwel wahda hi d-dedikazzjoni li hu għandu ghall-familja, mhux biss dik ristretta iżda anki dik estiżha bħall-familja ta' Stephanie. It-tieni hi l-imhabba u r-rieda li hu għandu lejn l-istudju u dan għandu jkun ta' eżempju u kuraġġ għaż-żgħażaq tagħha. L-ahhar tagħlima hi li ghalkemm Mark mhux mill-Birgu u forsi qalbu ma thabbatx bħal tagħna meta nisimħu n-noti ta' Frendo, dan dejjem kien ta' sostenn u support mhux biss lil martu u lill-familja tagħha iżda sahansitra lis-soċjeta` tagħna li għarrfet tuża l-kwalitatiet sbieħ fosthom dawk akademici ta' Mark għall-benefiċċju tagħha. Grazzi Mark u ... keep it up!

TORTI
FREE DELIVERY IS-SIBT 23 TA' JANNAR
fil-Birgu u l-madwar

TORTA TAL-IRKOTTA, TIĞIEĞ JEW LAHAM
PREZZ - €7.00 + SOFT DRINK/BIRRA

Għall-booking ikkuntattjaw lii Eugenio Pellicano fuq 79617288
jew lill-Membri tal-Kumitat sal-Erbha 20 ta' Jannar 2021

Socjetà Mużikali San Lawrenz - Belt Vittoriosa

hsbc.com.mt

2380 2380

HSBC

Approuvé par la Banque HSBC Bank Malta p.l.c., 116, Triq i-Arċisqof, Valletta VLT1444

MIFSUD GARAGE LTD.

IRONMONGERY

Għal dak kollu li wieħed ikollu bżonn għad-dar

56, LA VALLETTE STREET, VITTORIOSA

Tel: 2180 7535

BUILDING CONTRACTERS, PLANT FOR HIRE

Cranes

Bobcats

Tower ladders

Mini skips

Concrete mixer with High up

356 99499623

paul.ciliabros@gmail.com

PAUL CILIA

BOV PERSONAL LOANS
**THE CHOICE
IS ALWAYS YOURS**

All loans are subject to normal bank lending criteria and final approval from the Bank. The term of the loan must not go beyond retirement age.

More information is available from www.bov.com or contact 2131 2020.

Issued by Bank of Valletta p.l.c., 16, Triq San Zawwarja, il-Belt Valletta VLT1130
Bank of Valletta p.l.c. is a public limited company regulated by the
MFSA and is licensed to carry out the business of banking in terms of
the Banking Act (Cap. 371) of the Laws of Malta.

Breakaway Travel

Blacktown

George Vella
Managing Director

94 Cnr Main & Campbell Street
BLACKTOWN NSW 2148
PO Box 27, BLACKTOWN NSW 2148

Tel: 02 9622 7799
Fax: 02 9671 6706
Mobile: 0408 079 246
Email: gvella@breakawaytravel.com.au

*Proud to be associated with the Committee
of the St Lawrence Band Club, Vittoriosa, Malta*

Endnotes

- 1 Informazzjoni mog'tija lil awtur mill-Koppja Pisani
- 2 Tag'rif miksub mill-pa@na fuq il-Facebook tal-Kunsill Lokali tal-Birgu u minn National Inventory of the Cultural Property of the Maltese Islands NICPMI Inv. No.00705 Date of Publication 27 August 2012
- 3 Lorenzo Zahra, Il-Knisja u l-Kunvent tal-Karmnu fil-Birgu, Telestar u l-Berqa, 25 ta' Novembru 1970.
- 4 Libro del introito e del esito B 1781-1795, Veneranda Chiesa del Beatissima Vergine del Carmine nella Citta Vittoriosa, folglio 20.